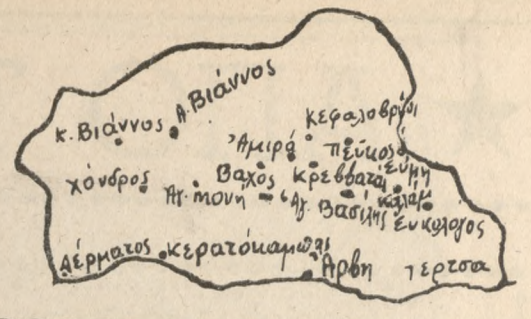

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΧΡΕΟΥΣ

Η έκδοση των «Βιαννιτικών Νέων» πρέπει να χαιρετιστεί με ιδιαίτερη χαρά και συγκίνηση από όλους τους Βιαννίτες, είτε θρίσκονται μέσα στα όρια της μικρής επαρχίας μας είτε διαμένουν και εργάζονται σε διάφορα μέρη της χώρας μας ή στο εξωτερικό — κι είναι τόσο πολλοί όσοι ανήκουν στις δυο τελευταίες κατηγορίες!

Η εφημερίδα αυτή, που έπρεπε να είχε κυκλοφορήσει πριν από αρκετά χρόνια, φιλοδοξεί να γίνει το όργανο και το θήμα, από το οποίο θα ακούονται και θα προβάλλονται όλα τα ζητήματα και τα προβλήματα της Επαρχίας μας. Ιδιαίτερη θέση θα θρεί η πιο παλιά και η πρόσφατη ιστορία της, καθώς και τα στοιχεία του λαϊκού βίου και πολιτισμού.

Η Επαρχία Βιάννου παρουσιάζει ξεχωριστό ενδιαφέρον από κάθε άποψη (ιστορική, αρχαιολογική, επιστημονική, λογοτεχνική, πολιτιστική, οικονομική κ.λ.π.), όσο λίγα διαμερίσματα της χώρας μας, και πάρα πολλοί είναι οι Βιαννίτες που έχουν διαπρέψει σε διάφορους τομείς, κι εδώ και στο εξωτερικό. Κι ακόμα στη διάρκεια του τελευταίου πολέμου και της γερμα-

νοϊταλικής κατοχής ή επαρχία μας έγινε ολοκαύτωμα στον αγώνα για την ελευθερία και τη νίκη των Συμμάχων. Από αυτήν άλλωστε, όπως είναι γνωστό σε πολλούς, ξεκίνησε η πρώτη Οργάνωση Έθνικης Αντιστάσεως στην Κρήτη.

Κι όμως η ιστορία και η γενικότερη προσφορά της Επαρχίας Βιάννου στους διάφορους τομείς της ζωής παραμένουν άγνωστες σχεδόν, γιατί εμείς οι ίδιοι δεν εργαστήκαμε σωστά για την προβολή τους. Θα χρειαζόταν ίσως μια πλατύτερη μελέτη πάνω σ' αυτά, μα δεν θρέθηκε ακόμη αυτός που θα καταπιαστεί με τη σύνθεσή της.

Τώρα, με την έκδοση των «Βιαννιτικών Νέων», ελπίζω πως θα δοθεί η ευκαιρία να συγκεντρωθεί πλούσιο υλικό, που θα χρησιμοποιηθεί αργότερα με τον κατάλληλο τρόπο για μια συστηματική και συνολική παρουσίαση της Επαρχίας Βιάννου και της Ιστορίας της.

Για τη συγκέντρωση και διάσωση αυτού του υλικού και την παρουσίασή του από τις στήλες των «Βιαννιτικών Νέων» ή με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο, καθώς

και για την προβολή των διαφόρων προβλημάτων της Επαρχίας μας, καλούμε σήμερα σε μια επιστράτευση κάθε Βιαννίτη που αγαπά και ποιά τον τόπο μας. Η παρουσία του θα είναι μια μεγάλη απόδειξη πως οι ρίζες που τον δένουν με τον τόπο του προχωρούν σε βάθος, στην καρδιά της γης μας. Μα και όποιοι άλλοι μπορούν να μας βοηθήσουν στον τομέα αυτό — εκπαιδευτικοί, αρχαιολόγοι και άλλοι επιστήμονες — θα προσφέρουν μεγάλη υπηρεσία όχι μόνο στη Βιάννο μα και γενικότερα.

XXXXX

Η έκδοση των «Βιαννιτικών Νέων» συμπίπτει με την πιο μεγάλη και πιο τραγική επέτειο της νεώτερης ιστορίας της Επαρχίας Βιάννου, με το ολοκαύτωμα των περισσότερων χωριών της και τη θυσία μισής περίπου χιλιάδας Βιαννιτών στις 14 Σεπτεμβρίου 1943. Η έκδοση αυτή άς αποτελέσει το πιο τιμητικό μνημόσυνο της μεγάλης θυσίας τους. Η απόδοση τιμής στους μεγάλους νεκρούς μας ήταν η αφορμή για τη σημερινή παρουσίασή μας.

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Το Ίερό του Έρμη και της Αφροδίτης στη Σύμη Βιάννου

ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΛΕΜΠΕΣΗ
Έπιμελ. Αρχαιοτήτων Ν. Ηρακλείου

Ο Κλαύδιος Πτολεμαίος, γεωγράφος και αστρονόμος, που έζησε το δεύτερο αιώνα μ.Χ., μας δίνει κατάλογο των ονομάτων των παραλιακών πόλεων της Κρήτης, που υπήρχαν στην εποχή του και σε παιλαιότερα χρόνια.

Παράλληλα σημειώνει και τα ονόματα ποταμιών, άκρωτηρίων και θέσεων, που θα είχαν κάποια ιδιαίτερη σημασία, για γεωγραφικούς ή άλλους λόγους. Ανάμεσα στα τελευταία αναφέρεται το Ίερόν Όρος, για το οποίο σημειώνει ότι θρισκόταν στα νότια παράλια της Κρήτης, μεταξύ της αρχαίας πόλης Ίνάτου, του σύγχρονου χωριού Τσούτσουρος, και της Ίεράπετρας, που διατηρεί ως σήμερα το αρχαίο της όνομα. Η αναφορά του Ίερού Όρους από τον Πτολεμαίο σημαίνει ότι το θουνό αυτό της Κρήτης ήταν στην αρχαιότητα γνωστό, εξαιτίας κάποιου μεγάλου θρησκευτικού κέντρου, ενός ιερού, που θα συγκέντρωνε πολλούς από τους ευσθεείς κατοίκους του νησιού.

Η συστηματική όμως άνασκαφική έρευνα στη θέση Κρύα Βρύση, 6 χιλ. βορειοανατολικά από το χωριό Κάτω Σύμη, έδειξε ότι η παραπάνω ταύτιση δεν ήταν σωστή. Το Ίερό Όρος που αναζητούσαμε δε θρίσκεται στο Κέρατο, αλλά στις ανατολικές πλαγιές του επιβλητικού σέδγκο Όμαλου της Βιάννου. Στη θέση αυτή, που λίγο απέχει από τη Βιάννο, ανακαλύφθηκε το πιο σημαντικό ιερό της Κρήτης. Η άνασκαφή του άρχισε το 1972 και συνεχίζεται ακόμα. Η σπουδαιότητα του Ίερού, ή θέση του, σε ύψομετρο 1.000 μ. περίπου από τη θάλασσα από όπου είναι ορατή, και το κατάφυτο από δέντρα με άφθονα νερά φυσικό περιβάλλον δικαιολογούν απόλυτα το όνομα Ίερόν Όρος, που αναφέρει ο Πτολεμαίος.

Η ιστορία του ιερού είναι πολύ παλαιά. Για την ώρα ξέρουμε ότι την εποχή που υπάρχουν τα μεγάλα ανάκτορα στην Κνω-

σό, τη Φαιστό, τα Μάλια και τη Ζάκρο, δηλαδή γύρω στα 1600 π.Χ., χτίστηκε στο ιερό ένα μεγάλο οικοδόμημα, που εξυπηρετούσε τις λατρευτικές ανάγκες των πιστών. Το οικοδόμημα, που δεν έχει ακόμα αποκαλυφθεί ολόκληρο, άποτελείται από πολλά δωμάτια — έπτά έχουν ως τώρα άνασκαφεί — με πατώματα από κονίαμα και πλακόστρωτο υπαίθριο χώρο που χρησημευε για αούλη. Ορισμένα από τα δωμάτια είναι πολύ μεγάλα και άλλα μικρότερα. Τα πρώτα ήταν χωροί λατρείας, ενώ τα δεύτερα εξυπηρετούσαν τις ανάγκες της προσωρινής μάλλον διαμονής του ιερατείου. Μόνιμη έγκαταστάση του προσωπικού του ιερού φαίνεται άπίθανη, εξαιτίας των κακών καιρικών συνθηκών, που θα έπικρατούσαν το χειμώνα στο θουνό. Ότι τα μεγάλα δωμάτια χρησημευαν για τη λατρεία, άποδεικνύεται από τα πλούσια ευρήματα που έδωσαν. Σ' ένα από αυτά θρέθηκε μια πέτρινη θήκη, που ύ-

πάρχει συνήθως σε ιερά, και έμπρός από τη θήκη πήλινα και πέτρινα άγγεία, κατάλληλα για τη λατρεία και όχι για καθημερινή χρήση. Το διπλανό δωμάτιο έχει ένα θρανίο, ένα χαμηλό δηλαδή πεζούλι, που περιτρέχει και τους τρεις τοίχους. Πάνω στο πεζούλι είχαν άποθέσει λατρευτικά πάλι άγγεία, ένα λύχνο και πέτρινες τράπεζες προσφορών. Σε δυο από τις τράπεζες είναι χαραγμένες έπιγραφές της γραμμικής Α γραφής, που δεν έχει ακόμα διαβαστεί. Με βάση αυτά που ξέρουμε για τη γραμμική Β γραφή, που διαβάστηκε πριν από εικοσιτέσσερα χρόνια, υποθέτουμε ότι τα έγχάρακτα σημεία άποδίδουν ονόματα γυναικείων θεοτήτων.

Ποιά ήταν η κύρια θεότητα, που τιμούσαν και λάτρευαν στο ιερό αυτό τα προϊστορικά χρόνια, δεν μπορούμε για την ώρα να ξέρουμε με βεβαιότητα.

Γενικά μόνο μπορούμε να πούμε ότι ήταν ή μεγάλη θεά, ή θεά που γονιμοποιεί τη φύση, τα ζώα και τους ανθρώπους και που κατοικεί στα όρη. Οι πιστοί λάτρευαν τη μεγάλη θεά τους, που θα είχε περισσότερες από μια ιδιότητες, με πυρές ολοκαυτώσεως ζώων και αναθήσεις ταμάτων. Σε μεγάλη πράγματι έκταση γύρω από το ιερό θρέθηκε ένα παχύ και λιπαρό στρώμα (Συνέχεια στην σελίδα 4)

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΠΕΤΕΙΟΣ

Η έκδοση των «Βιαννιτικών Νέων» συμπίπτει, όπως γράφεται και σε άλλη στήλη, με την πιο σημαντική χρονολογία στην Ιστορία της Επαρχίας: τη θυσία εκατοντάδων συναρχιωτών στο δωμό της Λευτεριάς στις 14 του Σεπτεμβρίου 1943. Την ήμερα αυτή ξεχύθηκαν οι όρδες του Χίτλερ στα χωριά της Βιάννου από το Βαχό μέχρι το Συκολόγο, και πιο πέρα στα χωριά της Ίεραπέτρας Γδόχια, Μύρτος, Ρίζα και Παρσά. Σκότωσαν και βασάνισαν κάθε άνδρα που συνάντησαν, σε άρκετές δε περιπτώσεις και γυναίκες με παιδιά.

Την εξιστόρηση των γεγονότων αυτών με όλες τους τις λεπτομέρειες θα εκθέσουν από τις στήλες της εφημερίδας μας, στα έπόμενο φύλλα, συναρχιώτες που έζησαν τις ήμερες εκείνες. Σήμερα σαν έλάχιστο φόρο τιμής παραθέτουμε το παρακάτω τραγούδι μοιρολόι, που που χαρακτηρι-

στικά περιγράφει τα γεγονότα. Ο ποιητής του μας είναι άγνωστος. Πρωτοδημοσιεύτηκε σε παράνομη εφημερίδα της Κατοχής. Πολύ θα εξυπηρετήσει όποιος ξέρει το όνομα του ποιητή και μας το γνωρίσει. Το τραγούδι αυτό είναι:

Άδέρφια, σαν θα πάτε στην Βιάννο τα χωριά, μνήματα μην πατάτε μη πάρονε φωτιά. Στα μνήματα εκείνα που τόσο ταπεινά άδελφια έταφθηκαν και θάλασαν ελευθερία. Μια μέρα του Σεπτεμβρη που Άχαμε ο ουρανός, μα στα χωριά της Βιάννου ήτανε σκοτεινός. Οι δάρβαροι έπήγαν και βάλανε φωτιά Σύμη, Κεφαλοδούρι και στ' άλλα τα χωριά. Σκοτώσανε μανάδες και σφάξανε παιδιά, των Γερμανών το βόλι άθώους δεν ψηφά.

ληση όλων μας.

Σας συχαίρω θερμώς για την όμορφη αυτή ιδέα της εκδόσεως εφημερίδος και είμαι πρόθυμος να βοηθήσω με όλες μου τις δυνάμεις στο σκοπό αυτό.

Με φίλικούς χαιρετισμούς
Στέφ. Δ. Παπαγιαννάκης
Διδάκτωρ Φ.Ε.
Τακτικός καθηγητής
Σχολής Ίκάρων
Μανδρόκλέους 36, Άθήναι
Σημείωση Συντάξεως:

Συμφωνούμε απόλυτα με τη γνώμη του κ. Παπανανική για εξαμηνιαίο τεύχος. Στην έκδοση εφημερίδας καταλήξαμε, γιατί όσες προσπάθειες έγιναν μέχρι σήμερα για τη συγκέντρωση του Ιστορικού και Λογογραφικού υλικού δεν θρήκαν δυστυχώς την ανταπόκριση που έπρεπε.

Ο κ. Στεφανάκης, που είχε την καλοσύνη να βοηθήσει άνδιτοελώς στην έπιμέλεια της ύλης της εφημερίδας, έκανε μια προσπάθεια πριν λίγα χρόνια μ' ένα πλούσιο έρωτηματολόγιο που έστειλε υπάρα πολλούς Έπαρχιώτες. Δεν θρήκε όμως καμιά ανταπόκριση.

Πιστεύουμε πως ή εφημερίδα, που έχει περιθώρια να καταπιασθή με ποικίλα θέματα, θ' άποτελέσει κίνητρο για τη πραγματοποίηση του σκοπού μας που είναι και έπιθυμία όλων μας άπ' ότι διαπιστώ-

νουμε μέρα με τη μέρα. Πιστεύουμε άκόμη πως όλοι οι συναρχιώτες, κινθνας στο δικό του τομέα, θα συμβάλλει σ' ότι μπορεί για να παρουσιάσουμε κάτι καλό που υπάρχει μα μένει στην άφάνεια.

Φίλε κ. Χρηστάκη,
Σας ζητώ συνώνμη, γιατί λόγω άπουσίας μου από την Άθήνα για παραθερισμό, άπαντώ με καθυστέρηση στην έπιστολή σας. Ευχαρίστως θα βοηθήσω την προσπάθειά σας, ή όποια εύχομαι να εύδοθή, γιατί θα προσφέρει πολλές υπηρεσίες στην Επαρχία μας. Οι δυσκολίες που θαρύνουν τις τοπικές εφημερίδες με την άναπότρεπτη διαφορά αντίληψεων, έντονότερη μάάλιστα μεταξύ συμπατριωτών, στα διάφορα θέματα, με καλό χειρισμό μπορούν να εύουδερωθούν.

Με πολλούς χαιρετισμούς
ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΖΑΜΟΥΖΑΚΗΣ
Σπάρτης 2, Άθήναι

Συμφωνούμε απόλυτα στο σημείο που τονίζει ο κ. Τζαμουζάκης. Από τη μεριά μας θα καταβάλουμε κάθε προσπάθεια να κρατηθούν τα «Βιαννιτικά Νέα» στην υπηρεσία όλων των Βιαννιτών, για την εξυπρέτηση των γενικώτερων θεμάτων της Επαρχίας και των παροικιών της. Αυτό ζητάμε να κάνουν και όλοι οι επαρχιώτες, για να την ανεβάσουμε όλοι μαζί σε ύψηλότερα επίπεδα, οικονομικά, πνευματικά, έκπολιτιστικά. Περιμένουμε τη συνεργασία όλων.

ΑΠΟ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΠΟΥ ΠΗΡΑΜΕ

Άγαπητέ κ. Χρηστάκη,

Με πολλή εύχαρίστησή μου σας άπαντώ στην έπιστολή σας του περασμένου Αυγούστου:

1. Βρίσκω πολύ ένδιαφέρουσα την πρότασή σας να έκδοθή εφημερίδα με σκοπό τη προβολή της Επαρχίας μας και τη διατήρηση της Ιστορίας και των παραδόσεων της ιδιαίτερας πατρίδος μας. Κατά τη γνώμη μου θα έπρεπε ίσως να εξέτασθή και μήπως αντί εφημερίδας θα ήτο πρωτιμότερη μια έκδοση σε μορφή τεύχους εξαμηνιαίου αρχικά και αργότερα ίσως με συχνότερη κυκλοφορία.
2. Το ξεκίνημα ίσως παρουσιάζει δυσκολίες αλλά όχι άνυπέρβλητες. Σεις, λόγω ειδικότητας, θα μπορούσατε να κάμετε ένα προώπολογοισμό — δαπάνης για τεύχος π.χ. τριών τυ-

πογραφικών φύλλων ή για δίφυλλη εφημερίδα μικρού σχήματος, το δε όλο ζήτημα να φθάσει στο συμβούλιο ή και τη γενική συνέλευση του συλλόγου των «Εν Άθήναις Βιαννιτών ή Διασάτης», Άπελλο 4 Άθήναι Τ.Τ. 111.

Ο Σύλλογος θα εύρισκε εύκολα τον τρόπο να επιλύσει το οικονομικό θέμα, στην αρχή, διότι μετά τα έξοδα θα μπορούσε να καλυφθεί από συνδρομές, διαφημίσεις κ.λ.π.

3. Ασφαλώς μεγαλύτερες δυσκολίες θα παρουσιασθούν στο ζήτημα της ύλης της εφημερίδος, αλλά και αυτό μπορεί να επιλυθί με συνεργασία ώρισμένων άκόμη εις τα χωριά καθώς και των εις τας Άθήνας και άλλας πόλεις Βιαννιτών.

4. Και το ζήτημα της όλης οργάνωσης της έρ-

Το θρησκευτικό αυτό κέντρο αναζήτησαν από καιρό οι αρχαιολόγοι σε διάφορα σημεία της παραλιακής άναμεσα στον Τσούτσουρο και την Ίεράπετρα. Πίστευαν ότι πρέπει να τοποθετηθεί στο Κέρατο, τον άπότομο ύψηλό λόφο, που χωρίζει την άμμουδιά της Άρβης από του Κερατόκαμπτου. Αφορμή για την ταύτιση του Ίερού Όρους με το Κέρατο στάθηκαν τα λίγα έπιφανειακά λείψανα αρχαίων κτισμάτων, που σώζονται στο λόφο, και τα σκόρπια όστρακα, τα μικρά δηλαδή κομμάτια από σπασμένα άγγεία, που ύπήρχαν στην περιοχή. Ένας δεύτερος και πιο σημαντικός λόγος για την ταύτιση αυτή ήταν ή μικρή άπόσταση, που χωρίζει το Κέρατο από τη Βιάννο, μια από τις πιο σπουδαίες αρχαίες πόλεις της Κρήτης. Τα μεγάλα θρησκευτικά κέντρα θρίσκονται συχνά κοντά σε μια πόλη, που τα προστάτευε, άσκώντας συγχρόνως και κάποιο έλεγχο

★ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ★

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Υγειονομικός Σταθμός Βιάννου	21205
Ίατρείο Άγροτικό Πεύκου	31377
Χωροφυλακή Υποδιόκηση Βιάννου	21206
Χωροφυλακή Σταθμός Πεύκου	31376
Γυμνάσιο Βιάννου	21230
Άγρονομείο Βιάννου	21006
Ειρηνοδίκη	21211
Συνεταιρισμός Βιάννου (Γραφεία)	21226
Συνεταιρισμός Βιάννου (Έλαιουργείο)	21136
Ο.Τ.Ε. (Θλάβαι)	12
Ο.Τ.Ε. (πληροφορίες)	21215
Έλληνικά Ταχυδρομεία	21203

ΑΓΟΡΑΙΑ

Βασιλάκης Γεώργιος — Βιάννος	21239
Ζαϊμάκης Θεόφιλος — Βιάννος	21304
Θεοδοσάκης Γεώργιος — Πεύκος	31437
Καρτσάκης Έμμανουήλ — Λουτράκι	21103
Λασηθιωτάκης Γ. — Βιάννος	21355
Χατζάκης Ίωάννης — Άγιος Βασίλειος	31301

(Για υπεραστικά: 0895)

Η ΒΙΑΝΝΟΣ

Στ. Μάστορα

(‘Ανάμεσα σ’ εκείνους που έκτελέστηκαν στις 14 Σεπτεμβρίου 1943 στον Άγιο Βασίλειο της Βιάννου, ήταν και ο Στάθης Μάστορας, άριστος μαθηματικός, ποιητής και μουσικοσυνθέτης, που υπηρετούσε ως καθηγητής στο Γυμνάσιο Βιάννου. Στην ‘Αλεξάνδρεια είχε εκδώσει τις ποιητικές συλλογές «ΠΝΟΕΣ» και «ΤΙΠΟΤΕ». Πιθανόν να υπάρχουν και άλλα έργα του που δεν έχουν υπ’ όψη μας. Σάν μνημόσυνο στην ιερή μνήμη του δημοσιεύουμε τὸ παρακάτω ποίημά του αφιερωμένο στην κομπόλη της Βιάννου).

Στήν πλαγιά τὸ βουνού
φαντασία τὸ νοῦ
δὲ σὲ γράφει, χωριό, δὲ σὲ
(γράφει)

Βελουδένια στολή
Πρασινάδες χαλί
ἢ ἐλιά, τὸ σπαρμένο χωράφι.

Τῆς ζωῆς σου γερὸ
φυλαχτὸ τὸ νερό,
δύναμή σου σάν αἷμα
στὴ φλέβα,
ὅταν κάτω κυλᾷ
μουσική που γελᾷ,
καὶ ρυθμίζει τὸ ξένου
τ’ ἀνέβα.

Τὸ φαρᾶγγι κι αὐτὸ
παραθύρι ἀνοιχτὸ
δειχνεὶ θάλασσας
ἕνα κομμάτι
‘Η καρδιά μου σκιρτᾷ
καὶ σὲ ὅλα πετᾷ,
ὅπου τῶχει καὶ πῆση
τὸ μάτι

Χαρμονές μαγικές
σὲ στιγμὲς μουσικές
κάθε βράδυ στὸ φῶς
ἀπὸ τ’ ἄστρα
θλέπω ἀρχόντων σκίεσ,
σάν ἀχνὲς ζωγραφίες
στὰ παλιὰ βενετσιάνικα
(κάστρα)

ΟΙ ΓΕΡΜΑΝΟΙ ΚΑΙΝΕ ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΒΙΑΝΝΟΥ

Τ’ εἶν’ ὁ καπνὸς που φαίνεται
κι οἱ φλόγες π’ ἀνεβαίνουν;
‘Ἰντα τὸ βροῦχος π’ ἀγροικῶ
σάν νὰ χαλαίει ὁ κόσμος;
Τῆρα πὼς ἐσκοτεινίασε
σάν νὰ ‘πεςεν ὁ ἥλιος!
Καὶ τρέμει ἡ γῆς συβέμελα
κι ἡ θάλασσα βρουχάται
‘Ἰντάν’ αὐτὸ τὸ θάμασμα!
Κατακλεισμοῦ σημάδι;
‘Άγρια μπόρα ξέσπασε
στὰ νοτικά τῆς Δίκτης
ἀμὰ δὲν ἔρριξε νερό
ἢ χιόνι ἢ χαλάζι;
ἀλλὰ ἐσκόρπισε φωτιά,
σίδερο καὶ μολύβι.
Εἶν’ ὁ Ἄττιλας που πατεῖ
τὰ χῶματα τῆς Βιάννου.

ΛΑΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Ὁ σημερινὸς Χόνδρος λεγόταν «Ἄρχων» καὶ εἶχε πάρει τὴν ὀνομασία ἀπὸ ἕνα Ἐνετὸ κάτοικο που λεγόταν Ἄρχων. Αὐτὸς γέννησε πέντε παιδιά. Ὁ πρῶτος γιοῦς λεγόταν Κωστής καὶ τοῦδωσε μιὰ περιφέρεια ὅταν παντρεύτηκε. Ἐκεῖ δημιούργησε μιὰ γειτονιά που σήμερα λέγεται Κωστιανό.

Ὁ δεύτερος γιοῦς λεγόταν Ἀπόστολος. Ἐφτιαξε κι αὐτὸς τὴ δική του γειτονιά, τὸ σημερινὸ Ἀποστολιανό.

Ὁ τρίτος γιοῦς λεγόταν Εὐθύμης. Πῆρε κι αὐτὸς τὸ μερδικὸ του ἔκτισε τὸ σπῆτι του, ἄπλωσε κι ἔγινε γειτονιά μεγάλη, τὸ σημερινὸ Θυμιανό.

Ὁ τέταρτος γιοῦς λεγόταν Βασίλειος. Ἐφτιαξε κι αὐτὸς τὴν γειτονιά του, τὸ Βασιλειανό, κοντὰ στὸ ποταμὸ. Μὰ ἡ τοποθεσία δὲν ἦταν βολικιά, γι αὐτὸ τὴν ἐγκατέλειψαν καὶ μόνο ἐρείπια σώζονται.

Τὸ πέμπτο παιδί ἦταν κόρη που λεγόταν Περιόδητη. Πῆρε κι αὐτὴ τὸ ἀνάλογό της. Ἐκανε παιδιά καὶ ἐγγόνια κι ἡ γειτονιά της πῆρε τὸ ὄνομα τῆς σημερινῆς Περβόδας.

(Ἀφηγείται ὁ Μ. Βαβαρανάκης)

Διαβάζετε καὶ διαδίδετε τὰ ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ εἶναι ἡ φωνὴ τῆς Ἐπαρχίας

Μὰ τότεν ἐκεῖ στὸ διάβα του τὸν τίμησε ἕνας δάτος. Κι ἀπ’ τὴν πληγὴ ἀντὶ νὰ βγῆ αἷμα, φαρμάκι πέφτει στὴ γῆς καὶ γίνεται Φωτιά! Φωτιά κι ἀστροπελέκι. Καὶ παίρνουν τὰ κλαδιά φωτιά καὶ καίγονται τὰ δένδρα καὶ φουναρίζουν τὰ χωριά γκρεμίζοντας τὰ σπίτια. Καίγονται λάδια καὶ καρποὶ καὶ προίκες παινεμένες. Κι ὅτι ἀπομένει τῆς φωτιάς τὸ σίδερο θερίζει. Σφάζουνε γέρους καὶ παιδιά, γυναῖκες βαρεμένες. Κι ἀκούς φωνὲς καὶ κλάματα καὶ βογγητὰ θανάτου που σμίγονται με τῆς φωτιάς τὸ σύβηρο ὄμαδι λές πὼς ἐσκότισκεν ἡ γῆ καὶ δοῦξεν ὁ Ἄδης! Τρέχει τὸ αἷμα ποταμὸς καὶ σάν καπνὸς ἀχνίζει καὶ σάν καπνὸς ἀχνίζει καὶ κοκκινίζει σάν φωτιά, σάν θάλασσα βρουχάται.

Ἄντ. Πλουμίδης

ΑΠΟ ΤΑ ΘΕΙΜΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ

Ο ΓΑΜΟΣ

Ἀρχίζουμε σήμερα με τὴν πιὸ χαρούμενη ἐκδήλωση που γινόταν καὶ ὡς ἕνα σημεῖο γίνεται ἀκόμη στὰ χωριά μας, τὸ γάμο. Ὅταν οἱ γονεῖς ἀποφασίζουν νὰ παντρεύουν τὸ γιό τους, ποῦπρεπε νάχει πᾶει στρατιώτης καὶ νάχει χτίσει καὶ τὰ σπίτια του, γι νόνταν οἰκογενειακὸ συμβούλιο γιὰ ν’ ἀποφασίσουν ποιά κοπελιά τὸ χωριὸ ἢ καμμιά φορά κι ἀπ’ ἄλλο χωριὸ τὸ ταίριαζε. Τis πιὸ πολλὲς φορές ὅμως φρόντιζαν νὰ ἐφαρμόζουν τὴ παροιμία: «Παπούτσι ἀπὸ τὸν τόπο σου κι ἄς εἶν’ καὶ μπαλωμένο». Σάν ἀποφασίζαν λοιπὸν ποιά κοπελιά ταίριαζε στὸ γιό, ἔστελναν τὰ πιὸ σεβάσμια πρόσωπα ἀπὸ τὴν οἰκογένεια καὶ πήγαιναν στὸ σπῆτι τῆς κοπελιάς που διάλεξαν γιὰ νὰ τὴ ζητήσουν ἀπὸ τοὺς γονεῖς της γιὰ νύφη. Ἡ ἐπίσκεψη γινόταν συνήθως νύχτα, προχωρημένη ὥρα γιὰ νὰ μὴν τοὺς δεῖ κανεῖς. Ἐτσι ἂν μὲν δεχόταν τὴν πρόταση, δὲν θᾶξερε κανεῖς τίποτε ὅπου νὰ γίνε τὸ λογόστημα (ὁ ἀρμαθῶνας). Κι αὐτὸ γιὰ τὴ καμμιά φορά μπαίνανε τρίτοι στὴ μέση, θρίσκαν ψευδιὰ τὸ γαμπρὸ καὶ ματαιωνόταν τὸ συνοικέσιο. Ἄν πάλι δὲν δεχόταν τὴν πρόταση, δὲν ἔπρεπε νὰ μάθει κανεῖς τίποτε φρόντιζαν, ὅπως λέγανε οἱ παλιοί, νὰ μὴ βγει τῶνομα τῆς κοπελιάς.

Στὴν περίπτωσή που γινόταν ἡ πρόταση δεκτή, θρίζαν μιὰ θραυδιά, πάλι νύχτα, που θὰ πήγαιναν ὁ ὑποψήφιος γαμπρὸς με τοὺς γονεῖς του καὶ τοὺς πιὸ στενοὺς συγγενεῖς στὸ σπῆτι τῆς κοπελιάς. Τότε γινόταν τὸ λογόστημα: ὁ νέος κάτι χάριζε στὴν κοπελιά, συνήθως ἕνα χρυσάφικὸ, νόμισμα ἢ ὅτι ἄλλο που λεγόταν σημάδι (τῆς ἀγάπης) λεγόταν καὶ πατατατάρικια, θίαν ἀκόμη ἀκουλαρίκια, βραχιόλια κι ἢ πεθερὰ στὸ γαμπρὸ ἢ κικιλιδι. Τὰ χρυσαφικά θεωροῦνταν ὡς ἀμανάτι που μορῶνταν νάβαι καὶ χρυσὰ νηπολεόνια. Ἄνταλλάσσανε εὐχὲς καὶ λέγανε τὰ ἀνερά τους γιὰ τὴν εὐτυχία τοῦ ἀνδρὸγόνου που ἀπεφάσιζαν νὰ γίνε. Στὸ τέλος θρίζαν τὴν ἡμέρα τοῦ γάμου.

Τὸ πρῶτ φρόντιζαν με τρόπο νὰ γίνε γνωστὸ ὅλο τὸ χωριό. Ἀρχίζαν νὰ δέχονται συγχαρητήρια κι ἐτοιμαζόταν γιὰ τὸ γάμο. Ὅκτὼ μέρες πρὶν τὸ γάμο τὰ κάθε σπῆτι ἀπὸ τοὺς συμπεθέρους ἔστελε δυὸ ἀκούς του ἀνθρώπων, ἢ μετὰ κατὰσταση τῶν συγγενῶν καὶ φίλων τους, γιὰ νὰ εἰδοποιήσουν πὼς ἦσαν καλεσμένοι στὸ γάμο που γινόταν τὴν ἄλλη. Κι ἔπειτα...

Ὅλη τὴ ὄδομαξὸ ὁ γαμπρὸς φρόντιζε νὰ συμπληρώσει στὸ σπῆτι κάθε ἔλλειψη που ἴσως νὰ ὑπῆρχε, τὸν καναπέ καὶ τὸ κρεββάτι. Στὸ σπῆτι τῆς νύφης ἰοζευόταν ὅλες οἱ φιλενάδες της κι ἐτοιμαζαν τὸ προικιά. Τὴν Παρασκευὴ ἔπρεπε νάβαι ὅλα ἔτοιμα. Ἐκεῖνοσάν οἱ φίλοι τοῦ γαμπρὸ ἢ λυράρηδες καὶ τραγουδώντας σχετικὲς μαντινάδες πήγαιναν στὸ σπῆτι τῆς νύφης ὅπου περιμεναν οἱ δικοί της.

Ἀφοῦ ἔπαιρναν τὰ προικιά, ἔκινουσε τὸ φίκι γιὰ τὸ σπῆτι τοῦ γαμπρὸ. Μπρὸς οἱ λυράρηδες κι ἀκολουθοῦσε τὸ εἰκόνισμα, τὸ χαβάνι που χτυποῦσε ρυθμικά, ἢ ρόκα κι ἔπειτα ὅλα τὰ ρούχα, σεντίνια, πατανιές, πατητές, μαζιλάρια, οἱ πετσέτες μὰ καὶ ἡ ποδιά τοῦ γαμπρὸ γιὰ τὴ δουλειὰ κι ἀκόμα ἔλα τὰ σκεῦη τῆς κουζίνας. Τραπεζία, στενὸ καὶ τετράγωνο, ἢ κασέλα, ὁ σοφρᾶς, οἱ καρέκλες, ἢ σκάφη, τὸ κόσκινο, ἢ κνισάρια, τὰ πιάτα, πηρουνοκοιτάλα, τὰ μπακιρένια ταικάλια, τὸ ξιλίκι καὶ τὸ καντηλιέρι γιὰ τὸ λύχνο. Ὅλα ἦταν ἐκτεθειμένα σὲ πινέριαν ἢ στοὺς ὄμους κρεμασμένα γιὰ νὰ φαίνονται (ἔταν ἡ νύφη ἦταν ἀπὸ ἄλλο μακρινὸ χωριὸ ἢ μεταωρὰ γινόταν με καθάλαρηδες).

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ προικιά οἱ συγγενεῖς τοῦ γαμπρὸ προσπαθοῦσαν νὰ πάρουν κρυφὰ καὶ κάτι που ὁ πεθερὸς δὲν ἦταν διατεθειμένος νὰ τὸ δώσει, μὰ που στὸ τέλος με μεγάλη χαρὰ τὸ χαλάλιζε κι αὐτὸ στὸ νέο ἀνδρὸγυνο.

Στὸ δρόμο παίρναν καὶ δίναν οἱ μαντινάδες, σάν καὶ τοῦτες:

— Ἐνα ἀνέφαλο περνᾷ, κρατᾷ νερό καὶ χιόνι. ἄς εἶναι καλορίζικο τῆς νύφης τὸ σεντόνι.

XXXXX
— Ἐνα ἀνέφαλο περνᾷ, κρατᾷ νερό καὶ στούπη. ἄς εἶναι καλορίζικη τῆς νύφης μας ἡ προύκα.

(Διήγησι Μ. Κασαπάκη)
(Ἡ συνέχεια στὸ ἐπόμενον)

Η ΣΤΗΛΗ ΤΟΥ ΓΙΑΤΡΟΥ

Ἡ Ὑγειονομικὴ περίθαλψη τῶν Βιαννιτῶν εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ θέματα που πολλὸ θ’ ἀσχοληθεῖ ἡ ἐφημερίδα μας. Ἡ Ἐπαρχία μας διαθέτει ἀρκετοὺς γιατροὺς ἀπ’ ὅλες τὶς εἰδικότητες. Εἶναι ὅμως μακριὰ ἀπὸ τὴν Ἐπαρχία ὅλοι, οἱ πιὸ πολλοὶ στὸ Ἡράκλειο καὶ τὴν Ἀθήνα. Στὴ Βιάννο δυστυχῶς δὲν θρίσκεται κανεῖς ἐκτὸς ἀπὸ τὸν κ. Τσαγκαράκη που εἶναι ὑπεύθυνος τοῦ Ὑγειονομικοῦ Σταθμοῦ Πεύκου. Μὰ τὶς πιὸ πολλὲς φορές, ὅπως κι αὐτὲς τὶς μέρες, ἔ-

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΡΡΩΣΤΟΥ

Ἡ ἱατρικὴ ἐπικρίνεται σφοδρὰ καὶ σὲ ἔκταση παγκόσμια. Πιὸ ἀπλά, ἢ σύγχρονη ἱατρικὴ θρίσκεται στὸ ἐδώλιο τοῦ κατηγορουμένου, ἔπειδὴ γιὰ τὴν ἀρρώστεια καὶ τὴν ἀντιμετώπισή της προσφέρει παραπάνω ὑπηρεσίες ἀπὸ ὅσο γιὰ τὸν ἀρρώστο, καὶ τὰ δικαιώματά του.

Γιὰ τὸ πρῶτο σκέλος, τὴν καταπολέμηση τῆς ἀρρώστειας, εἶναι γνωστὸ ὅτι οἱ ὅλες τὶς προηγμένες κοινωνίες καταβάλλουν ὑπεράνθρωπες προσπάθειες. Τὰ νοσοκομεία παίρνουν γιγαντιαῖες διαστάσεις κι ἐπιθυμίζουν μαζοῦ, ὁ ἐξοπλισμός τους γίνεται θαυρῶνος, ἢ πληθώρα τῶν διαγνωστικῶν μέσων δημιουργεῖ σύγχυση. Τὰ φάρμακα κάθε λογῆς καταναλίσκονται γίνονται ὄλα νὰ καὶ με ἀπληστία, οἱ ἐγχειρολημώτερες καὶ οἱ ἀπει-

Γιὰ τοὺς ξένους που πᾶνε στὴ Βιάννο Ο “ΔΙΑΒΑΤΗΣ,” ΣΑΣ ΚΑΛΩΣΟΡΙΖΕΙ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΤΟΥ

Ἐνε που θὰ πᾶς στὴ Βιάννο, σάν φτάσεις στὴ Κ. Βιάννο σταμάτησε καὶ ρίξε μιὰ ματιὰ στὰ μαγευτικὰ τοπία που ἀπλώνονται μπροστά σου. Τὰ χωριά τοῦ Χόνδρου κρυμμένα στὶς ἐλιές, τὰ λειβάδια με τὰ ὄφιοειδῆ χατᾶκια, τὸν ἀπέραντο ἐλαιῶνα.

Προχώρησε στὴν Ἄνω Βιάννο. Στὴν εἴσοδο χτύπησε τὴν καμπάνα τοῦ Παπαδογιάννη, κι ἀνέβα στὴν Ἁγία Πελαγία νὰ δεῖς τὶς περίφημες τοιχογραφίες της. Ἐνακατέβα στὴν πλατεία καὶ πιὸ πέρα θὰ σὲ ὑποδεχθεῖ ὁ «Διαβάτης», κάθισε δίπλα του, στὸ μεγάλο πλάτανο, νὰ ἐξαποστάσεις, πάρε τὴ δύναμη ν’ ἀνεβῆς στοῦ Γαμπριέλλε τὰ νερά, κάπου ἐκεῖ θὰ συναντήσεις τὴν Πηγιά ἢ τὸν Πατούχα. Σάν πιεῖς νερό καὶ δροσισθεῖς, κατέβα καὶ συνέχισε, ἄφησε τὸ μάτι σου νὰ χορτάσει Λιθικό.

Συνέχισε μετὰ στὸ Σελί — ὅπου τὸ μνημεῖο — σταμάτα λίγο νὰ χαρεῖς τὰ 5 χωριά που ἀπλώνονται μπροστά σου: Ἄμιρᾷ, Κεφαλοθύρι, Κρεβατᾶς, Ἁγιος Βασίλειος, Πεῦκος, πιὸ πάνω ὁ πευκιᾶς καὶ λίγο παραπάνω ὁ «Ὀμαλός».

Πιὸ κάτω στὰ πόδια σου θ’ ἀκούσεις τὴν τελευταία κραυγὴ 140 συνανθρώπων σου που πέφτουν κάτω ἀπὸ τὶς σφαῖρες τῶν Χιτλερικῶν.

Κάνε τὴ διαδρομὴ μὲς ἀπ’ ὅλα τὰ χωριά καὶ προχώρησε στὴ Σῦμη ν’ ἀπολαύσεις δροσιὰ καὶ μυρωδιὰ τοῦ πεύκου, τοῦ πριναριοῦ, τῆς φασκομηλιάς, ἀνακατωμένη με τοῦ κερασιοῦ. Πιὸ πάνω ἀπὸ τὸ χωριὸ κάμε μιὰ ἐπίσκεψη στὸ πιὸ σημαντικό Ἱερὸ τῆς Κρήτης καὶ που ἀνακαλύφθηκε σὲ τελευταῖες ἀνασκαφές.

Κάνε μετὰ μιὰ ἐπίσκεψη στὰ τελευταῖα χωριά τῆς ἐπαρχίας: Καλάμι, Συκολόγο καὶ προχώρησε στὴν νύφη τοῦ Λιθικοῦ, τὴν Ἄρθη. Χόρτασε θάλασσα, διάσχισε τοὺς μπανανόκητους κι ἀνέβα στὸν Ἁγιο Ἄντωνίνο γιὰ νὰ θαυμάσης τὸ σπάνιο συνδυασμὸ: Βουνό — Κάμπο — Θάλασσα σ’ ἀκτίνα μόλις 3 χιλιομέτρων. Τράθηξε μετὰ δυτικά, κάμε μιὰ ἐπίσκεψη στὸν Κερατόκαμο με τὸν πλούσιο ἐλαιῶνα καὶ τὴν ὥραια ἀμμουδιά. Γύρισε μετὰ στὴ Βιάννο περνώντας δίπλα ἀπὸ τὸν κρουσῶνα τῶν Χριστιανῶν στοὺς διαγωγμούς τῶν Τούρκων (τὸ Κέρατο ὄρος) καὶ τὴν πόλη τοῦ Ριαννοῦ.

τὴν ἀγωνία καὶ τὸ φόβο που τοὺς ὀδήγησε σ’ αὐτὸ. Ἡ ὑγεία δὲν ὑποσκάπτεται μόνο ἀπὸ τὴν ἀρρώστεια, ἀλλὰ ἀπλῶς ἀπὸ τὸ περιβάλλον καὶ τὸ «κλίμα» ὅταν αὐτὰ δὲν εἶναι τὰ κατάλληλα.

Μὰ γι’ αὐτὸ τὸ θέμα σ’ ἕνα ἄλλο φύλλο μας θ’ ἀσχοληθοῦμε πιὸ διεξοδικά. Ἄπ’ ἐδῶ καθιερώσαμε ἀπὸ σήμερα τὴν στήλη ἀπὸ τὴν ὅποια οἱ Βιαννίτες γιατροὶ θὰ προσφέρουν στοὺς ἐπαρχιώτες μας τὶς ὑπηρεσίες τους με συμβουλές καὶ οδηγίες μὰ καὶ με συμπόνια καὶ κατανόηση σ’ ὅσους θρεθοῦν στὴν ἀνάγκη νὰ τοὺς ἐπισκεφθοῦν.

Μερικὰ παραδείγματα: Ἡ ἐξουθενωτικὴ διαμόρφωση καὶ κακοποίηση τοῦ χώρου ὅπου ζοῦν καὶ ἐλπίζουν οἱ ἀρρώστοι. Ἡ διαβίωσή τους μέσα στοὺς ἀδειους ἀπὸ ὕγειονομικὰ εἶδη θαλάμους, ἢ ἀπρόσωπη περιθαλψη, οἱ περιττὲς ἐξετάσεις, ἢ σοφρονιστικὴ ἢ ἡ ψυχικὴ συμπεριφορὰ, καὶ ἄλλα πολλά. Ὁ ἐξανθρωπισμὸς τοῦ νοσοκομειοκοῦ περιβάλλοντος, δὲν πρέπει νὰ ἀποτελεῖ μόνο προνόμιο τῶν ὀλίγων εὐπόρων, ἀλλὰ καὶ δικαίωμα τῶν πολλῶν ἀπόρων ἀρρώστων.

Ἐστερα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ πὼς νὰ μὴ αἰσθάνεται κανένας ἰδιαίτερη ἱκανοποίηση γιὰ τὴν ἔστω καὶ μερικὴ (ὡς τὰ 20 χρόνια) καθολικὴ ἐφαρμογὴ στὸν τόπο μας τοῦ θεσμοῦ τοῦ ἀτομικοῦ θιθλιαρίου ὑγείας; Τὸ παιδί ὅταν ἐνηλικιωθεῖ πρέπει νὰ μαντεύει ἂν καὶ ποιὲς ἀρρώστειες ἔχει περάσει; Δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἐνήμερο ἂν καὶ σὲ ποιά ἐμβόλια ἔχει ὑποβληθεῖ; Δὲν πρέπει νὰ ξέρει ἂν ἦτο ἀλλεργικὸ καὶ σὲ τί; Τότε ἀκριβῶς θὰ ἔχουν τὸ δικαίωμα οἱ ἐρχόμενες γενεὲς νὰ κρίνουν ἂν ἀκόμη στὴν χώρα μας ἀμαρτίες γονέων παιδεύουσι τέκνα.

Μ. ΒΕΡΥΚΟΚΑΚΗΣ

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

Μηνιαία έφημερίδα στην ύπηρεσία των άπανταχοῦ Βιαννιτών.

Έκδότης — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Όδός 1866 άριθ. 110, τηλ. 282.808

Υπεύθυνος Τυπογραφείου
ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΡΑΓΚΟΥΛΗΣ
Θαλήτα 8 — Τηλ. 284909 — Ηράκλειον

Έτήσιες συνδρομές

Ίδιωτών δρχ. 150
Κοινοτήτων — Σχολείων — Ένοριών » 300

Έπιστολές για την ὕλη
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ

Έμβάσματα
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ

Χειρόγραφα δημοσιεύμενα ή μή δέν έπιστρέφονται. Τά ένυπόγραφα άρθρα έκφράζουν τις άπόψεις των συγγραφέων.

ΟΙ ΣΚΟΠΟΙ ΜΑΣ

Τά «ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ», κυκλοφορούν για νά εκπληρώσουν ένα χρέος στον τόπο μας. Είναι μικρή ή Έπαρχία μας. Από τις πιό μικρές της Κρήτης. Μά έχει ιστορία μεγάλη, άρχαία, μεσαιωνική και νεώτερη.

Για την άρχαία και τη μεσαιωνική λίγα στοιχεία έχουμε γραφτά, σκόρπια σε διάφορα βιβλία, συγκεντρωμένα από ξένους κυρίως που κατά καιρούς έχουν άσχοληθεί σε έρευνές τους με την Έστορία της Κρήτης. Καθημερινά όμως και νέα στοιχεία μάς προσθέτουν οί άνασκαφές που κατά καιρούς διενεργούνται στην περιοχή της Έπαρχίας μας. Όλα αυτά θα φροντίσουμε νά τα συγκεντρώσουμε στις στήλες των «Βιαννιτικών Νέων», για νά μπορούν νά μελετηθούν πιό εύκολα κι από τους σημερινούς αλλά και τους αύριανούς Βιαννίτες ή κι όποιους άλλους θελήσουν ν' άσχοληθούν μ' αυτά.

Για τη νεώτερη ιστορία λίγα έχουν γραφτεί κατά καιρούς σε διάφορες έφημερίδες. Όμως θα μπορούσαμε νά συγκεντρώσουμε άκόμη πολλά στοιχεία των τελευταίων χρόνων

της Τουρκοκρατίας, από τους λίγους γέρους και γριές που έπιζούν σε διάφορα χωριά. Έχομε όμως και τά τελευταία της Γερμανικής κατοχής που μπορούν νά μάς πούν όσοι έζησαν τις τραγικές μέρες του ολοκαυτώματος των χωριών της Βιάννου, μά και άλλα γεγονότα.

Από τους γέρους και τις γριές που ζούν άκόμη στην Έπαρχία θα φροντίσουμε νά περιγράψουμε ότι είναι δυνατόν γύρω από τις λαϊκές παραδόσεις, τά ήθη και έθιμα του τεχνικού πολιτισμού, που οί έπιδράσεις του έχουν φτάσει και στο τελευταίο μετόχι, άλλάζουν καθημερινά, χάνουν τό χρώμα τους. Θα δούμε τό γάμο, τη γέννηση, την κηδεία, τά πανηγύρια, θρησκευτικά και λαϊκά, για νά διαπιστώσουμε την κοινωνικότητα που τά διέκρινε.

Θά προσπαθήσουμε νά μαζέψουμε άπ' όπου μπορούσαμε διάφορα στοιχεία, για νά παρουσιάσουμε από τις στήλες των «Βιαννιτικών Νέων» την ιστορία της εκπαίδευσης στην Έπαρχία, της άπονομής δικαιοσύνης, της υγειονομικής περιθαλψης, της χωροφυλακής

και άγροφυλακής των διαφόρων καλλιεργειών που ήκμασαν και σήμερα έχουν εγκαταλειφθεί ή των νέων που έχουν δημιουργηθεί. Σ' αυτό καλούνται νά βοηθήσουν δάσκαλοι, καθηγητές, δικηγόροι, γιατροί, γεωπόνοι, έπαρχιώτες, καθένας και στον τομέα του.

Θά προβάλλουμε, όσο γίνεται, τις τουριστικές καλλονές της Έπαρχίας. Είναι μία άπό τις λίγες Έπαρχίες που μέσα σε πολύ μικρή άπόσταση γίνεται συνδυασμός άκρογιαλιάς και βουνοῦ.

Παράλληλα όμως θα καταπιαστούμε και θα βοηθήσουμε άπό τις στήλες των «Βιαννιτικών Νέων», όσο μπορεί νά βοηθήσει μία έφημερίδα στην προβολή και έπίλυση των προβλημάτων που άπασχολούν σήμερα την Έπαρχία μας. Τά προβλήματα αυτά μπορούν νά συνοψιστούν στα παρακάτω: άγροτικοί δρόμοι, άξιοποίηση ύπογειών νερών με γεωτρήσεις αλλά και των βροχών με φράγματα, για την επέκταση των ποτιστικών έκτάσεων. Προβολή των διαλεκτών προϊόντων της έπαρχίας (λάδι, μπανάνα, τομάτα) για σωστή διακίνηση τους και έξασφάλιση καλής τιμής. Υγειονομική περιθαλψη των κατοίκων που βρίσκονται σχεδόν εγκαταλελειμμένα.

Με αυτά, μά και όσα άλλα γενικά προβλήματα της έπαρχίας ή και χωριστά κατά χωριά, παρουσιαστούν στο πέρας του χρόνου, θ' άσχοληθούμε άπό τις στήλες μας.

Παράλληλα, τά «Βιαννιτικά Νέα» θα άποτελέσουν τό συνδετικό κρίκο της Έπαρχίας με τά ξηνητεμένα παιδιά της, που πολλές έκατοντάδες βρίσκονται σκόρπια σ' όλη την Έλλάδα μά και στο έξωτερικό. Θα είναι συγχρόνως στη διάθεση των δυό μεγάλων κυρίως παροικιών Βιαννιτών, της Άθήνας και του Έρακλείου για την προβολή των ιδιαίτερων θεμάτων τους.

Η άνταπόκριση που βρήκε ή σκέψη μας για την έκδοσή μας, όπως μάς είπαν εκείνοι με τους όποιους μπορούσαμε νάρθουμε σ' έπαφή και ή προτροπή τους για νά προχωρήσουμε, άποτελεί έγγύηση για την έπιτυχία του σκοπού μας.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Του Συλλόγου των έν Άθήναις και Πειραιεί Βιαννιτών ο «ΔΙΑΒΑΤΗΣ». Γραφεία Άπελλοῦ 4, τηλ. 3248719.

Πρός τους κ.κ.

Υπουργόν Γεωργίας
Υφυπουργόν Γεωργίας
Γενικόν Γραμματέα
Υπουργείου Γεωργίας
Γενικόν Διευθυντήν
Υπουργείου Γεωργίας
Ένταῦθα

Η έπαρχία Βιάννου του Νομού Έρακλείου Κρήτης, ως γνωστό, καλύπτει τό νότιο - άνατολικό τμήμα του Νομού και περιλαμβάνει έκταση 268 τετρ. χιλίόμετρα, ο δε πληθυσμός της άνέρχεται σε 6.335 κατοίκους.

Η έκταση αυτή σε ποσοστό 75 - 80οο είναι όρεινη ή ήμιορεινή έπιτρέπουσα μόνο την καλλιέργεια της έληας μέχρι του ύψομέτρου 550 μέτρων, πέραν του όποιου άρχίζει ή δασική ζώνη (πεύκη, θελανιδιά κ.ά.). Η καλλιέργεια της έληας, στο τμήμα αυτό, γίνεται είτε, σε έπιχειρησιακής μορφής, έλαιώνες, όπως είναι ή περιοχή γύρω από τη καμόπολη Άνω Βιάννου και άλλλαχοῦ, αλλά σε μικρότερη έκταση, είτε άποτελείται άπό διάσπαρτα δένδρα (με τάση εγκαταλείψεως των) όπου τοῦτο έπιτρέπεται άπό την όλη έδαφική δομή και τη φυσιογνωμία της περιοχής.

Η ύπόλοιπη έκταση είναι πεδινή ή ήμιπεδινή, έχουσα τη δυνατότητα νά φιλοξενήσει και νά ευδοκιμήσει έπιχειρηματικά κάθε είδους καλλιέργεια άκόμη και των τροπικών ή ήμιτροπικών φυτών. Ο άριστος συνδυασμός των έδαφο - κλιματολογικών συνθηκών, στο τμήμα αυτό της έπαρχίας, έξασφαλίζει τις προϋποθέσεις για την ευδοκίμηση και των πλέον δυναμικών καλλιεργειών, όπως είναι τά πρώιμα «έκτος έποχής» κηπευτικά και ή μπανάνα. Τά τελευταία χρόνια, ότε ή καλλιέργεια της πρώιμου τομάτας και της μπανάνας έλαβε έπιχειρηματική μορφή, άνεκόπη ο ρυθμός και προοδευτικά έσταμάτησε τό ρεύμα της μεταναστεύσεως (είτε στο έξωτερικό, είτε στο έξωτερικό) άπό την περιοχή αυτή, που λίγο πρωύτερα είχε άπειλήσει νά μετατρέψει ήλόκληρη την έπαρχία σε «νεκρή περιοχή».

Στην Έπαρχία Βιάννου, σήμερα, καλλιεργούνται περίπου 5.000 στρέμματα πρώιμου τομάτας και 800 στρέμματα μπανάνας, άποφέροντα στους παραγωγούς εισόδημα της τάξεως 150 - 200.000 δρχ.) στρέμμα.

Η δυναμικότητα της περιοχής αυτής στις παραπάνω καλλιέργειες και σε άλλες άκόμη άποδοτικότερες (άνθη κ.ά.) είναι πολλαπλάσια δυναμένη νά ξεπεράσει και τό 10πλάσιο

της άναφερομένης έκτασης με την άπαραίτητη προϋπόθεση νά άρθούν ώρισμένοι περιοριστικοί παράγοντες που είναι καθοριστικοί για τη παραπέρα οικονομική άνάπτυξη της Έπαρχίας.

Οί περιοριστικοί, της καλλιέργειας, παράγοντες είναι, κατά σειρά σπουδαιότητας, οί κάτωθι:
α) Έλλειψη νερού για την άρδευση των καλλιεργειών.
β) Η άκαμψία Γεωπόνου και
γ) Τό, σε άβλία κατάσταση, όδικό ζήτημα σε όλη την άγροτική περιοχή της Έπαρχίας.

Οί παράγοντες αυτοί αναλύονται λεπτομερέστερα ως έξης:

α) ΤΟ ΝΕΡΟ:

Η επέκταση των παραπάνω καλλιεργειών στις προαναφερθέντα έπιπέδρα, είχε σαν άποτέλεσμα, οί άνάγκες σε νερό των καλλιεργειών αυτών νά υπερθεούν την υδρολογική δυναμικότητα της περιοχής σε πηγάια νερά, συνεπεία των ύψηλών απαιτήσεων των καλλιεργειών αυτών στο νερό.

Τόση μάάλιστα είναι ή συμβολή του παράγοντος «νερού» στις καλλιέργειες αυτές που ή παρσιμική έλλειψη τούτου στα κρίσιμα στάδια άναπτύξεως των φυτών δημιουργεί τέτοιες φυσιολογικές διαταραχές

στη ζωή του φυτού που μπορεί νά φθάσει μέχρι τη τελεία εκμείδνιση της παραγωγής. Τόσο όμως μεγάλες οικονομικές δυνατότητες έξασφαλίζονται, όταν έξευρεθεί τό νερό, που σε πολλές περιπτώσεις τό νερό πληρώνεται στο ύψος των 10 - 20 δραχμών (!!!) τό κυβικό μέτρο, στις κρίσιμες περιόδους των καλλιεργειών αυτών όπως είναι για μέν την τομάτα ή περίοδος της φυτεύσεως (μήνα Όκτώβριον), για δε τη μπανάνα ή θερινή περίοδος και κυρίως οί μήνες Ιούνιος και Ιούλιος. Αυτό τό γεγονός έχει σαν

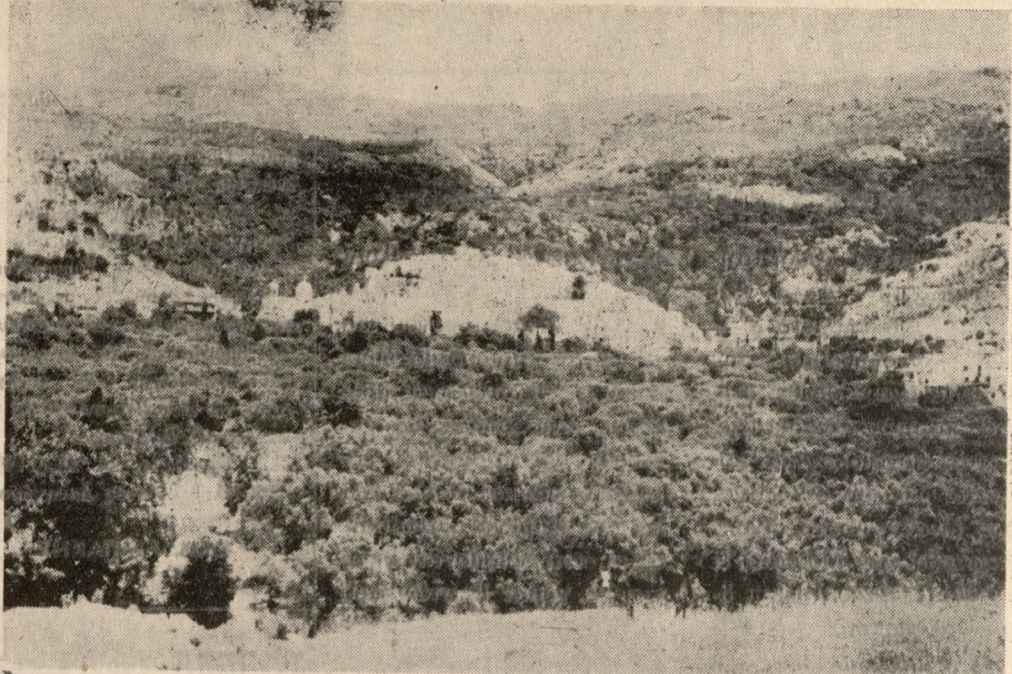
συνέπεια τη διαμόρφωση άρκετά ύψηλου κόστους παραγωγής και παρά τις ύψηλές τιμές που άπολαμβάνουν τά προϊόντα αυτά στις άγορές, έν τούτοις οί περισσότεροι παραγωγοί δέν μπορούν νά άντισταθμίσουν τις διάφορες δαπάνες διαβιώσεως των.

Πέραν όμως των παραπάνω, ή έλλειψη νερού στην περιοχή αυτή δημιουργεί και δυσάρεστα κοινωνικά προβλήματα. Δέν είναι σπάνιο τό φαινόμενο, αντίθετα μπορούμε νά πούμε πολύ συχνό, που οί κύριοι κάποιος κοινότητας συγκρούονται βίαια με

τούς κατοίκους άλλης κοινότητας για τη διεκδίκηση του νερού κάποιος άσήμαντης πηγής.

Στό παρελθόν ή Έπαρχία έχει θρηνησει πολλά άτομα έξ αίτιας τέτοιων έξεγέρσεων μεταξύ των κατοίκων διαφόρων κοινοτήτων ή και της ίδιας κοινότητας. Συχνότερο όμως είναι τό γεγονός, κατά τό οποίο οί κάτοικοι της περιοχής καταφεύγουν στα δικαστήρια προκειμένου νά άποκτήσουν δικαιώματα νερού πηγών άλλης κοινότητας, με άποτέλεσμα ένα

(Συνέχεια στην σελίδα 4)

ΣΤΗ ΒΙΑΝΝΟ

Μοιάζεις νεράϊδα ξώκοσμη, πανώρια, ξελογιάστρα, περήφανη άητοφωλιά, σής Δίκτης τά ποδάρια. Κι είσαι της δόξας άδελφή, της καλωσύνης γλάστρα κι έχεις παιδιά σου, της τιμής τ' άγνά μαργαριτάρια.

XXXXX

Άστéρι έσύ κι ή λάμψη σου τά σθήνει τ' άλλα άστέρια γιατ' έχεις χάρη κι όμορφιά και λεβεντιά περισσια και λάμπεις — φάρος φωτεινός — με την τιμή σου (άκέρια όρθόστηθη καμαρωτή, σαν πέρικια βουνίσια!

XXXXX

Ύφαν' ή φύση κι άπλωσε στα πόδια σου πιτήδεια, χαλί, — θελοῦδο πράσινο — που κυματίζ' αλώνια, στοῦ μελτεμιού τό χάδεμα κι έχει άκριθά στολίδια, τά τιμημένα της έληας και της μυρτιάς τά κλώνια.

XXXXX

Δεξά ζερβά σου, οί ρεματιές άρώματα σκορποῦνε και στέλνουν τά κελάρια τους άπό τά κυπαρίσσια ζευγαρωμένα τά πουλιά και την ψυχή σου ύμνοῦνε που ύψώνεται ως τους ούρανοῦς, σαν λεύκα, όρθή (και ίσια.

XXXXX

Και τραγουδοῦνε τά νερά κρυστάλλινα — στα πλάγια που τρέχουν και ποτίζουνε τά χώματά σου τ' άγια. Και σκύβουνε μ' ευλάβεια και σε φιλοῦνε τ' άστρα, σαν στήνουν γλέντι οί ψυχές σής Βενετιάς τά Κάστρα

XXXXX

Σαν προβατάκια θόσκονται εις του βουνοῦ τό πλάι τά σπίτια σου κατόλευκα, χωριό μου άγαπημένο... Σεμνές κοπέλλες σε κοσμούν σαν λούλουδα του Μάη κι είν' άνοικτές οί πόρτες σου φιλόξενα στον ξένο.

XXXXX

Και καθεβαίνει άπ' τό βουνό τ' άγέρι ίδιο με χάδι, με της μυρτιάς, της λυγαριάς, του θυμαριού τά μύρα κι έρωτικά μηνύματα σου φέρνει κάθε θράδου, σαν φεύγ' ο ήλιος και φορείς Βασιλική Πορφύρα.

XXXXX

Κι άκούγεται παθιάρικος σαν άηδονιού κελάδι κάποιος φλογέρας ο άχός και κλαίν' οί κανταδόροι, μέσ του θολιού τό μούρμουρο σαν πέφτει τό σκοτάδι, και τους κτυπάει την καρδιά του έρωτα τό δόρυ.

XXXXX

Κι εκεί στοῦ Γεροπλάτανου τον ίσκιο καθισμένος, τό παρελθόν σου ιστορεί με μάτια δακρυσμένα, κάποιος παππούς περήφανος και νοιάθ' εύτυχισμένος, γιατί προδότη, ΒΙΑΝΝΟΣ μου, δε γέννησες κανένα!...

Μ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Νά δημιουργηθῆ Μουσείο
ἀρχαιολογιῶν εὐρημάτων

“Ὅπως καὶ σ' ἄλλη στή-
λη ἀναφέρομε, ἀλλὰ καὶ
τακτικά, στὰ ἐπόμενα φύλ-
λα θ' ἀσχοληθοῦμε, στὴν
Ἐπαρχία ἔχουν θρεθεῖ στὶς
κατὰ καιροὺς ἀνασκαφές,
ἀρκετὰ ἀρχαιολογικά εὐ-
ρήματα. Τὰ πρὸ ἀξιόλογα,
ὅπως εἶναι γνωστό, ἔχουν
μεταφερθεῖ στὸ Μουσεῖο Ἡ-
ρακλείου. Ἐχουν μείνει ὁ-
μως καὶ ἀρκετὰ στὴν Ἐ-
παρχία, φυλαγμένα σὲ συρ-
τάρια πού κανεὶς δὲν τὰ

ἔλεπε καὶ λίγοι γνωρίζουν
τὴν ὑπαρξή τους. Χρέος,
στὴν Κοινότητα Βιάννου ἰδι-
αίτερα, ἢ δημιουργία Μου-
σείου μετὰ τὶς ἀνάλογες προ-
βλεπόμενες, στὶς ὁποῖες θὰ ἐκ-
τεθοῦν τὰ παραπάνω εὐ-
ρήματα μὰ καὶ πολλὰ ἄλ-
λα ἀντικείμενα, ἱστορικῆς
ἀξίας πού θρῖσκονται σκόρ-
πια σὲ χέρια ἰδιωτῶν πού
εὐχαρίστως, πιστεύουμε, θὰ
τὰ παραχωροῦσαν.

ΓΙΑ ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΒΙΑΝΝΟΥ
ΚΑΙ ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

“Ἐνας ἀπὸ τοὺς σκοποὺς
τῆς ἔκδοσης τῶν «Βιαννί-
τικων Νέων» εἶναι καὶ ἡ
συγκέντρωση τοῦ λαογραφι-
κοῦ ὕλικου τῆς Ἐπαρχίας.
Πιστεύουμε πῶς ὁ
σοβαρότερος παράγοντας,
πού θὰ βοηθήσῃ στὴν ἐπι-
τυχία τοῦ σκοποῦ μας, εἶ-
ναι ἡ κυψέλη τῆς Ἐπαρχί-
ας πού λέγεται Γυμνάσιο.
Παρακαλοῦμε γι' αὐτὸ
τοὺς ἀκούραστους καθηγη-
τὲς καὶ καθηγήτριες πού
ὑπηρετοῦν σ' αὐτὸ καὶ ἰδι-
αίτερα τοὺς φιλολόγους, νὰ
δώσουν οδηγίες στὰ παιδι-
ά, νὰ τοὺς ἐξηγήσουν τὴ μέ-
γαλη σημασία πού ἔχει ἡ
μελέτη τῶν λαϊκῶν παρα-
δόσεων, τὰ διδάγματα πού
θγαζοῦν ἀπ' αὐτά. Ὅταν
πετύχουν νὰ διεγείρουν τὸ
ἐνδιαφέρον τους, καθημερι-
νὰ θὰ κουβαλοῦν, σὰν με-
λίσινα, δημοτικὰ τραγού-
δια, παροιμίες, ἀνιγμὰτα,
γλωσσολογίες, παραμύθια,
παραδόσεις, καὶ ὅτι ἄλλο
ἀποσπάσουν ἀπὸ τοὺς γο-
νεῖς καὶ κυρίως τὶς γιαιά-
δες καὶ τοὺς παπποῦδες
τους. Ἄς μᾶς τὰ στέλνουν
μετὰ κι ἐμεῖς θὰ φροντί-
σουμε γιὰ τὴν ταξινόμηση
καὶ τὴν παρουσίασή τους.

Στὸν παραπάνω σκοπὸ
θὰ μπορέσουν πολὺ νὰ βο-
ηθήσουν καὶ οἱ καθ' ἕνα ἄ-
ξιοι δάσκαλοι τῶν Δημο-
τικῶν σχολείων καὶ ἰδιαι-
τερα μετὰ τοὺς μαθητὲς τῆς
Ε' καὶ ΣΤ' τάξεως. Μὲ

πολλὴ χαρὰ θὰ περιμένου-
με τὴ συνεισφορά τους.

Ἐκεῖνο πού πρέπει νὰ
τονίσουμε μονάχα εἶναι
πῶς θὰ πρέπει νὰ κατα-
βληθεῖ προσπάθεια γιὰ τὴν
καταγραφή τῶν λαογραφι-
κῶν στοιχείων χωρὶς ἄλ-
λαγές ἢ αὐθαίρετες διορ-
θώσεις, ὅπως ἀκριβῶς πα-
ραδίδονται ἀπὸ τὸ λαό.

Κι ἀκόμα κάτι: σὲ κάθε
καταγραφόμενο εἶδος (τρα-
γούδι, παράδοση κ.λπ.) νὰ
ἀναγράφεται τὸ ὄνομα, ἢ
ἡλικία καὶ τὸ χωριὸ ἐκεῖ-
νου πού τὸ διηγήθηκε.

ΕΠΙΣΚΕΨΗ
ΤΟΥ κ. ΝΟΜΑΡΧΗ
ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ

Στὶς 27 Αὐγούστου, ὁ Νο-
μάρχης Ἡρακλείου κ. Ἀθ. Κα-
ραγκουνίδης, πραγματοποίησε
ἐπίσκεψη γνωριμίας στὰ χω-
ριά τῆς Ἐπαρχίας. Ἦρθε σ' ἐ-
παφὴ μετὰ τὶς ἀρχὲς καὶ τοὺς κα-
τοίκους, ἐνημερώθηκε πάνω στὰ
προβλήματα πού ἀπασχολοῦν
τὸ σύνολο τῆς Ἐπαρχίας, μὰ
καὶ τὴν κάθε κοινότητα χωρι-
στὰ. Ὑποσχέθηκε πῶς θὰ φρο-
ντίσει γιὰ τὴν ἐπίλυσή τους. Οἱ
Βιαννίτες μὰ καὶ οἱ στήλες τῆς
ἐφημερίδας μας θὰ τοῦ τὰ ὑ-
πενθυμίζου.

ΓΙΑ ΤΟ ΚΤΕΛ

Σὲ λίγες μέρες ἀνοίγουν
τὰ Γυμνάσια. Τὰ παιδιά
τῶν διαφόρων χωριῶν χρη-
σιμοποιοῦν τὸ λεωφορεῖο
τῆς γραμμῆς γιὰ τὴ μετα-
φορά τους στὴ Βιάννο. Ὁ-
μως οἱ ὄρες εἶναι ἀκατάλ-
ηλες, γιατί τὰ μεταφέρει
πολὺ πρωί, μὰ ἢ καὶ περ-
ισσότερη ὥρα νωρίτερα
ἀπὸ τὸ ἄνοιγμα τοῦ Γυ-
μνασίου. Αὐτὸ ἔχει ἕνα
σωρὸ ἐπιπτώσεις. Τὰ παι-
διὰ χάνουν πολὺτιμο χρό-
νο, εἶναι ἐκτεθειμένα στὸ

κρύο καὶ τὴ θροχὴ τοῦς
χειμερινῶν μῆνες, ἐνῶ πα-
ράλληλα ἐκτίθενται καὶ σὲ
ἄλλους κινδύνους περιμέ-
νοντας χωρὶς καμμιά ἐπι-
τήρηση ἀρκετὴ ὥρα.

Χρέος τοῦ ΚΤΕΛ εἶναι νὰ
καθιερώσει εἰδικὰ δρομο-
λόγια τὴν ἀκριβῆ ὥρα. Οἱ
γονεῖς τῶν παιδιῶν ὅς δοῦν
τοὺς κινδύνους γιὰ τὰ παι-
διὰ τους καὶ ὅς ἐνεργή-
σουν νὰ τὰ ἀπαλλάξουν
ἀπὸ αὐτοῦς.

ΓΙΑ ΤΗ ΔΕΗ

Γιὰ νὰ γίνει μιὰ παροχὴ ἡ-
λεκτρικοῦ ρεύματος σὲ κάποιον
χωριὸ τῆς Ἐπαρχίας, πρέπει
νὰ θεωρηθεῖ τὸ σχέδιο ἐγκατα-
στάτη ἀπὸ τὸ Σύλλογο ἠλεκ-
τρολόγων πού ἐδρεύει στὸ Ἡ-
ράκλειο καὶ νὰ γίνει τὸ συμ-
βόλαιο πρὸς Ἀρκαλοχώρι, ὅπου
βρίσκεται ἡ ἕδρα τοῦ κλιμα-
κίου τῆς ΔΕΗ, στὸ ὅποιο ἀνήκει

ἡ Βιάννος. Γι' αὐτὸ χρειάζε-
ται χρόνος καὶ πολλὰ ἐξοδα.
Νομίζουμε ὅτι ἡ διεκπεραίωση
καὶ ἡ ὑπογραφή τοῦ συμβο-
λαίου θὰ μπορούσε νὰ γίνεται
μέσω τῶν ἠλεκτρολόγων - ἐγ-
καταστατῶν ἢ νὰ δημιουργηθῆ
ἀντίστοιχο κλιμασάσιο τῆς
ΔΕΗ καὶ στὴν Ἐπαρχία μας.

Ἐπιστολὲς γιὰ τὴν ὕλη καὶ στὸν
Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ
ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ
ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ

Δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 80)
1976 ἀποφάσεως τοῦ Πολυμε-
λοῦς Πρωτοδικείου Ἡρακλείου
ἐνεκρίθη τὸ καταστατικὸν τοῦ
ἐν Ἄνω Βιάννῳ ἐδρεύοντος
Κυνηγετικοῦ Συλλόγου ὑπὸ τὴν
ἐπωνυμίαν «3ος Κυνηγετικὸς
Σύλλογος Βιάννου» μετὰ σκοπὸν
τὴν προστασίαν καὶ ἀνάπτυξιν
τοῦ θηράματος, τὴν ὀργάνωσιν
καὶ προαγωγὴν τῶν κυνηγῶν
κατὰ τὰ εἰδικότερον ἐν τῷ κα-
ταστατικῷ ὀριζόμενα.
Ἐν Ἡρακλείῳ τῆς 23.8.1976
Ὁ Πληρεξούσιος Δικηγόρος

ΕΜΜ. ΛΙΑΠΑΚΗΣ

ΤΟ ΙΕΡΟ ΤΟΥ ΕΡΜΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ
ΣΤΗ ΣΥΜΗ ΒΙΑΝΝΟΥ

(Συνέχεια ἀπ' τὴ σελίδα 1)
πυρᾶς μετὰ πλῆθος ἀπὸ κόκ-
καλα θυσιασμένων ζώων
— βοδιῶν, προβάτων, αἰ-
γῶν — πολλὰ λατρευτικά
ἄγγεια, πηλῖνα καὶ χάλκι-
να εἰδώλια ζώων.

Τὸ εἶδος αὐτὸ λατρείας
συνεχίστηκε χωρὶς καμιά
διακοπὴ σὲ ὅλη τὴ διάρ-
κεια τῆς προϊστορικῆς ἐ-
ποχῆς. Ἔτσι τὰ ἀναθήμα-
τα ἦταν πολλὰ καὶ ποικί-
λα. Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὰ πού
ἀναφέραμε θρέθηκαν καὶ
χάλκινα εἰδώλια λατρευ-
τῶν, πού ἀνέθεταν τὴν εἰ-
κόνα τους στὴ θεότητα, γιὰ
νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν προ-
στασίαν τῆς. Τὰ εἰδώλια εἰ-
κονίζουν ἀνδρικούς μορφές,
πού φοροῦν ἕνα περιζώμα
μόνο γύρω ἀπὸ τὸν κάτω
κορμὸ, καὶ φέρουν τὸ δε-
ξιὸ χεῖρ σὲ μέτωπο, ἐκ-
φράζοντας ἔτσι τὸ σεβα-
σμὸ τους πρὸς τὴ θεά.
Σπάνια, γιὰ τὸ μέγεθός
τους, εἶναι δυὸ χάλκινα
προϊστορικά ξίφη, πού θρέ-
θηκαν σὲ μικρὴ ἀπόσταση
ἀπὸ τὸ προϊστορικὸ ὀικο-
δόμημα. Μαζὶ τους ὑπῆρ-
χε καὶ ἕνα τρίτο, μικρότε-
ρο, μετὰ θαυμάσια ἐγγράρα-
κτη διακόσμηση καὶ λαθὴ
ἀπὸ ἐλεφαντοκόκαλο. Ἀ-
πὸ τὶς σφραγίδες ξεχωρί-

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ
ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

Στὴν Ἀθήνα ζοῦν πολλὲς
ἐκατοντάδες Βιαννίτες, ἀπὸ
ὅλα τὰ χωριά τῆς Ἐπαρ-
χίας. Ἐνα μεγάλο μέρος
εἶναι ἐπιστήμονες καὶ ὑ-
πάλληλοι πού ἐπαγγελμα-
τικά ἀπασχολοῦνται στὴν
περιοχὴ Ἀθῆνας καὶ Πει-
ραιᾶ. Ἐνα ἄλλο μέρος εἶ-
ναι οἰκογενεῖες πού κατὰ
καιροὺς ἔχουν μεταναστεύ-
σει, ἔχουν ἐγκατασταθεῖ
στὴν περιοχὴ τῆς Ἀθῆνας

καὶ ἔχουν τακτοποιηθεῖ σὲ
διαφορετὰς δουλειές. Τοὺς
τελευταίους μῆνες ἀνασυγ-
κρότησαν τὸν Σύλλογο Βι-
αννιτῶν «Διαβάτης» πού
τὴ μέχρι σήμερα δραστη-
ριότητά του ἄν ἀναφέρου-
με σὲ ἄλλο φύλλο. Γιὰ σή-
μερα παραθέτουμε σὲ ἄλ-
λη στήλη ἕνα ὑπόμνημα
πού ὑπέβαλε στὸ Ὑπουρ-
γεῖο Γεωργίας. Ἰδιαίτερο
Σύλλογο ἔχουν ὀργανώσει
καὶ οἱ καταγόμενοι ἀπὸ τὸ
Καλάμι μετὰ τὸν τίτλο «Βί-
νλα». Οἱ Καλαμιῶτες παν-
τοῦ πρωτοποροῦν. Θὰ πε-
ριμένουμε νέα τους.

Οἱ Βιαννίτες πού μένουν
στὸ Ἡράκλειο, ἀρκετοὶ κι
αὐτοί, ἔχουν δικό τους
Σύλλογο, τὸν «Πατούχα»,
πού ὅμως θρῖσκεται σὲ σχε-
τικὴ ἀδράνεια. Τὸν περα-
σμένο Ἰούλιο ἔκανε συ-
λεύση τῶν μελῶν του, μὰ
πολλοὶ ἔλειπαν ἔξω ἀπὸ τὸ
Ἡράκλειο καὶ γι' αὐτὸ ἀ-
ποφασίστηκε νὰ γίνῃ νέα
συνέλευση τὸν Ὀκτώβριο

Ἀπὸ τὸν Ἅγιο Βασίλειο
μᾶς πληροφοροῦν:

1) Ὅτι ἀποφασίστηκε
νὰ γίνει κοινοτικὴ γεώτη-
ση στὴν περιοχὴ Ροῦσος
Λάκκος πού τὸ νερὸ τῆς θὰ
χρησιμοποιηθεῖ γιὰ τὴν πε-
ριοχὴ Ἀρῆς καὶ πού πολ-
λὸ θὰ συμβάλλει στὴν κολ-
λιέργεια τῆς μπανάνας καὶ
τῶν πρώιμων κηπευτικῶν.

2) Ὅτι οἱ τεχνικὲς ὑπηρε-
σίες τῆς Νομαρχίας ἐνε-
κρίναν καὶ ἀνέθεσαν σὲ ἐρ-
γολάβο τὴν κατασκευὴ τε-
χνικῶν ἔργων στὸν ἀγρο-
τικὸ δρόμο Ἀρῆς — Λα-
τόμεια.

3) Ὅτι ἐνεκρίθη ἀπὸ τὴ
Νομαρχία ἡ ἴδρυση Συνδέ-
σμου Κοινοτήτων Ἁγίου
Βασιλείου — Ἀμιρᾶ μετὰ
τὸν Ἅγιο Βασίλειο καὶ σκοπὸ
τὴν ἀπὸ κοινοῦ διάνοιξη
ἀρδευτικῆς γεώ-
τησης στὴν Ἀρῆ.

4) Ὑστερὰ ἀπὸ τὸν διο-
ρισμὸ τοῦ Κοινοτικοῦ Γραμ-
ματέα Χρ. Τρευλάκη στὸ
Δημόσιο Ταμεῖο Καστελλί-
ου στὴ θέση τοῦ διοριστι-
κε ἡ Δις Μαρία Ἐμμ.
Μπαρμπαγαδάκη.

5) Ἡ πληροφορία γιὰ
τὴν ξαφνικὴ καὶ ἀδικαιο-
λόγητη διακοπὴ τῶν ἐργα-
σιῶν κατασκευῆς τοῦ δρό-
μου Ἀμιρᾶ — Ἀρῆς ἀ-
πὸ τὴν 7η ΜΟΜΑ δημιουρ-
γεῖ ἀνισυχίες στοὺς κατῆ-
κους, γιατί τὸ τμήμα πού
γινόνταν χωματουργικὲς
ἐργασίες, μετὰ τὶς πρώτες
βροχὲς θὰ γίνῃ ἀδιάβα-
τος.

Ἀπὸ τὴν Ἀρῆ μᾶς
γράφουν:

Εἴμαστε μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ
εὐφορες περιοχές. Ἐχομε
φτάσει τὴ στρεμματικὴ ἀ-
πόδοση σὲ μπανάνας γύρω
στὶς 300.000, κι' αὐτὸ μόνο
μετὰ τὴν ὑπεράνθρωπη ἰδιω-
τικὴ πρωτοβουλία. Ἄν τὸ
κράτος μᾶς βοηθοῦσε σὲ
δυὸ πράγματα, στὸ ἀρδευ-
τικὸ φράγμα καὶ τὴν σω-
στὴ διάνοιξη καὶ συντήρη-
ση τοῦ δρόμου, ἢ Ἀρῆ θὰ
προχωροῦσε δεκάδες χρο-
νία μπροστὰ.
Γιὰ τὴν κατασκευὴ τοῦ

Πολὺ εὐχαριστοῦμε
ὅλους πού βοηθήσαν
στὸ πρῶτο ξεκίνημα
γιὰ τὴν ἔκδοση τῶν
«Βιαννιτικῶν Νέων».
Ἰδιαίτερα πρέπει νὰ
εὐχαριστήσουμε τὸν
καθηγητὴ Κώστα Γ.
Στεφανάκη πού πολὺ
βοήθησε στὴν παρου-
σίαση τῆς ὕλης.

φράγματος οἱ παραγωγοὶ
ἔχουν δηλώσει στὴ γεωργι-
κὴ Ὑπηρεσία Ἡρακλείου,
ἔτι προσφέρουν τὸ 30% τῆς
δαπάνης. Ἀλλὰ ἡ ὑπό-
θεση τώρα καὶ τρία χρόνια
μόνο στὶς μελέτες θρῖσκε-
ται.

Γιὰ τὴν τουριστικὴ κίνη-
ση στὴν Ἀρῆ μᾶς γρά-
φουν πῶς τὰ 200 κρεβάτια
ποῦ δὲν διαθέτουν εἶναι
πάντα κλεισμένα.

♦♦♦♦♦
Τὰ «ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»
τυπώνονται
στὸ τυπογραφεῖο
ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ
ὁδὸς Θεολήτα 8
(Ἅγιος Δημήτριος)
Ἡράκλειο - τηλ. 284909
♦♦♦♦♦

Παρακαλοῦμε τοὺς φίλους ἀναγνώστες νὰ μᾶς συ-
χωρήσουν τὶς ἀθλεψίες πού ἴσως διαπιστώσουν. Οἱ
παρατηρήσεις τους θὰ συμβάλουν στὴν καλύτερη
ἐμφάνιση τῆς Ἐφημερίδας τους.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

(Συνέχεια ἀπ' τὴ σελίδα 3)
σημαντικὸ ποσὸ ἀπὸ τὸ μι-
κρὸ οἰκογενειακὸ τους εἰ-
σόδημα, νὰ κατασταλαζέ-
ται γιὰ δυσεπίλυτα ἢ
ἄλλα προβλήματα σὲ
πλαίσιο τῶν δυνατοτήτων
τους.

“Ὅλες οἱ προσπάθειες ἀ-
τομικὲς ἢ συλλογικὲς στὴν
Ἐπαρχία, συγκλίνουν στὴν
ἐξεύρεση τοῦ ἀρδευσιμοῦ
νεροῦ, καθοριστικοῦ παρά-
γοντος γιὰ τὴν παραπέρα
ἐπέκταση τῶν δυναμικῶν
αὐτῶν καλλιεργειῶν, ἀνευ
τῶν ὁποῖων δὲν μπορεῖ νὰ
συνεχισθῆ ἡ ζωὴ τῶν ἀν-
θρώπων αὐτῶν στὴ ἀπομε-
μακρυσμένη καὶ ἐν πολλοῖς
ἐγκαταλελειμμένη αὐτὴ πε-
ριοχὴ καὶ πολὺ γρήγορα
θὰ μεταβληθῆ ὅλη ἡ περι-
οχὴ σὲ μιὰ «θουθὴ περιφέ-
ρεια» ἀπὸ ἡλικιωμένους
καὶ ἀνίκανους, συνεπεία
τῆς ἀδιαφορίας.

Τὸ πρόβλημα τοῦ ἀρδευ-
σιμοῦ νεροῦ ἐξεταζόμενον
μετὰ τὰ παραπάνω πρῖσμα
τῶν δεδομένων, παρουσιάζ-
ει, ὅπως ἔχει σήμερα, δύο
ἀνεξάρτητα σκέλη.

Τὸ πρῶτο σκέλος τοπο-
θετεῖται στὴν περιοχὴ τῆς
κωμοπόλεως Ἄνω Βιάννου
καὶ ἀφορᾶ στὴν ἀξιοποίη-

ση τοῦ νεροῦ τριῶν γεω-
τρήσεων, τὸ ὅποιο ἀνέρ-
χεται στὸ ἐντυπωσιακὸ πο-
σὸν τῶν 800 κυβ. μέτρων
ἀνὰ ὥραν.

Τὸ γεγονός αὐτὸ, κατὰ
τὴν γνώμη μας, εἶναι ἐγ-
κληματικό, γιατί ἡ παρα-
πάνω ποσότητα νεροῦ θρῖ-
σκεται θαμμένη καὶ σκεπα-
σμένη κάτω ἀπὸ τὶς σωλη-
νώσεις τῶν γεωτρήσεων
ἐδῶ καὶ πέντε δλόκληρα
χρόνια ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ Κρά-
τος, παρὰ τὶς μεγάλες ἀ-
νάγκες τῶν κατοίκων σὲ νε-
ρό.

Τὸ ὄλο πρόβλημα εἶναι
οἰκονομικὸ, καὶ δὲν ξεπερ-
νᾶ τὸ ποσοδὸν τῶν 50 ἐκατομ-
μυρίων δραχμῶν. Τὸ εἰσο-
δημα ὅμως πού θὰ προέλ-
θῃ ἀπὸ τὴν ἀξιοποίησίν του
εἶναι ἀνυπολόγιστο ἀφοῦ
ἱκανοποιεῖ, κατὰ τοὺς με-
ρικότερους ὑπολογισμοὺς,
ἀνάγκες 5.000 στρεμμάτων
κηπευτικῶν καὶ 20.000
στρεμμάτων ἑλθᾶς. Καὶ
τοῦτο γιατί ὅταν τελειώ-
νουν τὰ κηπευτικά, ἔχουν
ἀνάγκη ἀπὸ νερὸ τὰ ἐλαι-
όδενδρα.

(Τὸ τέλος τοῦ
ὑπομνήματος
στὸ ἐπόμενο)